

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ materia Deo, & Sanctis offertur per votum possit. punct. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

PUNCTUM VII.

An votum soli Deo faciendum sit.

SUMMARIUM.

- 1 Proponitur dubitanti ratio.
- 2 Resolvitur questio.

1. Videtur non soli Deo, sed etiam sanctis vota fieri. Quia sunt professiones in eorum cultum & honorem cedentes. Quod confirmat aliquarum Religionum usus, vocando castitatem, paupertatem, & obedientiam non solum Deo, sed etiam Beate Mariæ aliisque sanctis.

2. In hac re solum de nomine esse potest questio, sed non de re, vt bene aduertit. Valentia 2.2. disp. 6. q. 6. punct. 3. vers. 3. dubium est. Nam si votum sumas pro calu recognoscencie diuinum numen, à quo tanquam ab autore omnium bonorum aliquid impetrate intendis, vel pro impetrare gratias referre, clarum est hoc modo soli Deo vota fieri. Quia solus Deus est, qui hac ratione coli potest. Quod si tunc sancti inuocantur in illa promissione, & voto; inuocantur vt testes promissionis factæ, vel vt mediatores ad deferendum votum, vel vt intercessores ad impetrandum à Deo, quæ per votum desiderantur. Verum si non hac ratione votum seu promissio sumatur, sed quatenus credit in cultum, & honorem sanctorum, vt illos in necessitatibus mediatores habeas, vel vt illis pro beneficiis accipris te gratum ostendas; sanctis fieri potest; sicut enim sancti spectata propria excellentia gratiæ & gloriæ, quam habent orari & adorari possunt, cur non etiam coli promissione de bono opere ipsis facto? Sed quia huiusmodi promissio sanctis facta confirmatur frequenter promissione facta Deo: Vocemus enim Deo facturi, quidquid sanctis promittimus; ea de causa omne votum factum sanctis Deo fieri dicitur. Sic D. Thom. 2.2. quest. 88. art. 5. ad tertium quem testatur Sanch. lib. 4. sum. c. 1. n. 41. ab omnibus esse receptum Azor. lib. 11. instr. moral. cap. 22. q. 13. Suar. latissimè 10. 2. de Relig. lib. 1. de voto c. 16. Annot. 5. Bonac. 10. 2. disp. 4. q. 2. de voto punct. 2. m. 17. optimè Val. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 3. in secunda assertionem vers. 3. dubium.

Quando vero Prelato locum Dei tenenti obedientiam promittis, votum Prelato non fit, etiam illo modo, quo fieri potest sanctis spectata eorum excellentia. Quia non in Prelati cultum & honorem promittis, sed Deo promittis obedientiam tuo Prelato seruandam. Sic Sayro in Clau Regia lib. 6. c. 1. n. 11. Bonac. dicto puncto. 1. n. 17. Si autem alicui homini in eius utilitatem aliquid promittas absque relaxatione ad Deum; vt si dicas, promitto tibi me non lufurum; promissio humana & ciuilis est, non votum. Sic Nauar. summa lar. c. 12. n. 5. Sanch. lib. 4. summa c. 1. n. 42.

PUNCTUM VIII.

Quæ materia Deo & Sanctis offerri potest votum possit?

Ultima particula quæ in definitione voti apponitur est, vt sit de meliori bono. Quapropter examinandum est: an votum necessarium sit de bono, & de bono possibili; Secundo: an debeat esse de bono pertinente ad consilia, vel possit esse de bono pertinente ad præcepta. Tertio, qualiter debeat esse de bono meliori.

§. I.

Qualiter votum debeat esse de bono possibili?

- 1 Impossibilia promitti Deo non possunt.
- 2 An votum non peccandi sit impossibile.
- 3 Pro resolutione apponitur distinctio.
- 4 Votum non peccandi mortaliter, validum est.
- 5 Votum non peccandi nec mortaliter, nec venialiter inualidum est.
- 6 An saltem obliget ad mortalia vitanda? Affirmat Suar.
- 7 Negat Sanchez.
- 8 Quid sentiendum sit.
- 9 Eius satis opposita rationi.
- 10 Deciditur questio: An votum rei partim possibile, partim impossibile obliget.
- 11 Votum de vitando aliquo genere peccatorum venialium obligat, sed non est consuetudinum.

- 12 Votum vitandi omnia venialia quantum in te est, aliqui censent valere, verius est oppositum.
- 13 Votum vitandi omnia venialia valet.
- 14 Promittere Deo rem impossibilem, per se solum est veniale.

1. Regula est ab omnibus recepta. Impossibilia Deo promitti non posse. Quia ad illa facienda non potest suscipi obligatio Regula, nemo potest de regulis iuris in 6. & leg. impossibilem ff. eodem tit. Quod non solum verum habet in absolute impossibilibus; sed de iis, quæ comparatione promittentis impossibilia sunt. Nam eo ipso non poterit promittens ad illa se obligare. Hinc constat; qualiter alienum factum promittitur; promittitur namque non absolute, sed vt promittenti subicitur. At nulla alia ratione subicitur, nisi appositione curæ, & diligentie vt efficiatur. Ergo promittens factum alienum censendus est promittere suam diligentiam, & curam serio apponere, vt tale factum fiat, vt laicus diximus superiori tractatu de Iuramento. Et tradit in præfati Suar. tom 2. de Religione lib. 2. de voto c. 1. in fine n. 7. Sanch. lib. 4. de voto c. 5. n. 9.

2. Sed est dubium; an sub hac materia impossibili comprehendatur votum nunquam peccandi? Videtur namque comprehendere. Quia spectata humanæ naturæ fragilitate, & ordinariis Dei auxiliis nullus est, qui possit omne peccatum vitare. Ergo illud votum est de re impossibili. E contra vero videtur tale votum de re possibili esse. Quia est de vitando peccato, quod si vitari non possit, peccatum non esset.

3. Pro resolutione aduerte multipliciter hoc votum non peccandi fieri posse. Primo; si votum fiat non peccandi mortaliter. Secundo; si fiat, non peccandi mortaliter, nec venialiter. Tertio; si votum fiat, non peccandi absolute. Quarto; si fiat, non peccandi venialiter in hac materia determinata, vel in hoc genere peccatorum?

4. Si votum fiat non peccandi mortaliter; validum est, vt potest de re possibili non viribus naturæ, sed gratiæ, quæ omnibus ea vt volentibus, diuinæque misericordiam implorantibus parata est. Quæ ratio probat, hoc votum validum effectum fieri ab homine fragili, & peccatis debito, & periculum transgressionis habente. Nam hoc periculum cum non procedat ex voto, sed ex praua dispositione videntis, quam diuina gratia superare vult potest, & tenetur voti obligationem non impedire. Sic Nauar. sum. c. 1. 2. num. 65. Sotus lib. 7. de iustitia quest. 1. art. 3. Lessius c. 40. dub. 7. num. 31. Sanchez lib. 4. c. 5. num. 16. Suar. tom 2. de Religione lib. 2. de voto c. 3. num. 2. Azor. lib. 11. c. 13. q. 4. Verum est tale votum validum sit; ac consuetudinem non est frequenter ob periculum transgressionis; rarus enim est præcipue ex his, qui in seculo vitam degunt, qui peccato mortali toto vitæ tempore abstinent. Sic Nauar. Sotus, Suarez, Sanch. locis allegatis.

5. Si vero votum fiat, non peccandi mortaliter nec venialiter, seu non peccandi, alicui videbitur validum esse, etiam secundum votum, quod includit. Quia lex diuina obligat, vtate omnia peccata mortalia, & venialia; alias non peccares si propositum haberes peccandi aliquando venialiter. Sed ad id, ad quod lex diuina obligat, obligare per votum potes, vt potes ad rem perfectam, & possibilem. Ergo potes te obligare, non solum ad vitanda peccata mortalia, sed etiam venialia. Nihilominus tenenda est communis sententia, tale votum quoad collectionem omnium peccatorum inualidum esse. Sic docuit Sotus dicto lib. 7. de iustitia q. 1. art. 3. vers. vtrum vero votum; Valent. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 2. vers. si autem quarat Sanch. lib. 4. summa cap. 5. num. 10. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 7. num. 31. Suar. lib. 2. de voto c. 3. num. 5. Ratio ea est; quia est vitare omnia peccata mortalia, & venialia sit tibi (speculatiue loquendo) physice possibile; ac mortaliter & spectato communi reum cursu, & auxiliis à Deo concessis impossibile est, vt experientia demonstrat. Sed ad ea, quæ sic sunt impossibilia, lex humana positiua obligare non potest. Ergo neque votum. Neque obligat legem diuinam naturalem ad vitanda omnia illa peccata obligare, vt manifestè probat ratio dubitandi; Vt inde inferas, et per votum obligare posse. Quia illa obligatio est velut proprietatis rationalis naturæ; ac proinde non mirum si solum potestatem physicam spectet. Quia rationali naturæ, qua talis est, accidentaria est moralis impossibilitas proueniens ex appetitu rationis non subiecto. At obligatio voti, & cuius vis legis positiuæ cum subsequatur hanc moralem impossibilitatem, illam spectat; ac proinde cum illa compati non potest.

6. Maior dubitatio est: an tale votum obliget ad partem saltem ad vitanda peccata mortalia? Affirmat vt magis probabile Suar. lib. 2. de voto c. 3. num. 16. Mouentur: quia quo ad illam partem possibile est tale votum; & cum sit pars omnino distincta, & separabilis ab alia parte non peccandi venialiter, credendum est; ex huius coniunctione aliam non vitari. Item quia illud votum nunquam peccandi mortaliter, nec venialiter, ac quialet duplici voto, alteri non peccandi mortaliter, alteri non

non peccandi venialiter. At si hæc duo vota separatim fierent, valeret utique votum non peccandi mortaliter, tamen si votum non peccandi venialiter irritum sit & nullum. Ergo similiter votum non peccandi, valebit quia parte peccata mortalia respicit; tamen non valeat, quia parte venialia peccata spectat. Quia vtile per inutile vitari non debet. *Regula iuris 37. de regul. iuris in 6.* Præterea interpretatio facienda est pro valore actus, cap. *Abbate de verborum significatione leg. quoniam ff. de reb. dubiis.* Si autem huic voto obligationem ad vitanda mortalia concedamus; esto negamus illi obligationem vitandi venialia, votum tenet. Ergo tale votum sic est interpretandum.

7. Contrarium defendit alius relatis Sanch. *lib. 4. de voto c. 5. n. 10.* Et moveri potest ea ratione. Quia sic vouens per modum vnus collectionem omnium peccatorum vitare intendit. Ergo constituta impossibilitate aliquot peccata vitandi, votum non videtur ex vlla parte tenere. Quia comparatione vouentis non habet partes, cum omnes per modum vnus Deo offerantur. Et confirmo; si illud votum quia parte respicit violationem peccatorum mortalium subsistere debet. Quia hæc vitatio & possibilis est; & separari potest à vitatio venialium. Cum autem in ipsis peccatis venialibus plura sint, quæ vitari possunt & ab aliis sint separabilia; efficiuntur sanè votum quoad illa tenere. Hoc autem esse non potest. Tum quia non est maior ratio de illis peccatis quam de aliis; cum quodlibet in particulari sumptum vitabile sit. Tum denique quia omnia illa per modum vnus offeruntur vitari.

8. Cæterum in hac re dicendum est si expressam voluntatem habuisti, non te obligandi vitare mortalia nisi simul obligatis maneres omnia venialia vitare, votum non tenet. Quia non purgatur conditio, sub qua obligationem intendebas suscipere. Sed raro quis hanc voluntatem habet potius enim intendit, se obligare quantum obligari potest. Qui enim amore virtutis & reuerentis Deo debite promittit, non peccatorum, offert Deo vitare omnes, & singulas eius offensas; & peccata quæ per se, & ex natura rei ab aliis separantur, censendus est offerre vitare. Ergo vouens non peccatorum censendus est obligatus ad non peccandum mortaliter; quia & peccatum mortale à veniali separatur, & obligatio vitandi mortalia ab obligatione vitandi venialia frequenter seungitur.

9. Neque fundamentum adductum pro sententia Sanchez obstat huic doctrinæ. Illud namque verum est; quod vouens expressam intentionem habuerit non se obligandi ad partem, quin ad totum obligetur. Quod non est credendum; Quia est aliquid ab vltimo & stylo, quo solent homines familia vota emittere. Confirmatio verò magis viget, cuius sequens iam Suarez *l. de voto c. 3. sine*, concedit, & ad impugnationem responderet; esto in peccatis venialibus non sit maior ratio horum quam illorum ut ex vi voti vitandi venialia, teneatur vouens hæc potius quam illa vitare. Quia tamen prudentis arbitrio hæc determinatio fieri potest, obligat votum illa parte quæ fuerit determinata. Quod exemplo illius, qui vouet totam quadragesimam ieiunare, confirmat; cum tamen solum partem possit. Qui certe ad partem tenetur & cum non sit maior ratio vnus, quam alterius; ad illam partem tenetur, quam prudens arbitrium determinauerit. At mihi verius apparet, sequelam negandam esse. Est enim longè diuersa ratio in peccatis mortalibus, ac in venialibus. Nam peccata mortalia collectiue, & diuise vitari possunt, & obligatio vitandi illa, separabilis est, & de facto separatur frequenter ab obligatione, vitandi venialia; neque in vna obligatione est eadem ratio, ac in alia. Secus verò contingit in obligatione vitandi venialia, quæ cum suscipi non possit comparatione omnium, & ex voti nulla determinentur, obligatio non subsistit. Neque præstat; quod prudens arbitrium possit illa determinare, ut in exemplo ieiunij quadragesimalis dictum est, si ex vi voti, & natura illius determinata non sunt. Nam ieiunium quadragesimale ex se & natura sua possibile est, & ex vi voti totius quadragesimæ ieiunium determinatur; ac proinde votum illius validum est ex se; Quod æquem in hoc indiuiduo totum possibile non sit, sed solum pars; id est per accidens; eaque de causa non impedit voti valorem absolute; sed solum facit, ut ex prudentis arbitrio determinatio, quam votum habet ex se, temperetur. E contra est in voto nunquam peccandi venialiter; quod ex se & natura sua neque ad omnia peccata venialia, neque ad aliqua determinatum est.

10. Hinc decidenda est illa gravis difficultas; an votum de re partim possibile, & partim impossibile valeat quoad partem possibilem; Et dicendum est; non valere, si vouens expressam voluntatem habuit, non se obligandi ad partem possibilem, quin ad totum maneret obligatus. Quia votum est lex quam sibi vouens imponit, & vltra illius intentionem extendenda non est. Sic Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 7. num. 31.* Suarez *lib. 2. de voto c. 2. n. 7. c. 12.* Verum si de hac expressa voluntate non constat; spectanda est materia promissa, quæ si partes habeat separabiles, & obligationes partium, possibilis ab

alia comparte impossibili non pendeat spectato communi stylo, & vltimo, votum quoad illam partem possibilem tenet; esto nullum sit quoad partem impossibilem. Secus verò si partes inter se copulentur. Sic Suarez & Lessius *supra*. Ratio est; quia quisque præsumi debet vouere intentione accommodata obiecto. Exempla voti habentis partes separabiles sunt; si mulier quæ viuente marito & absque eius consensu vouit castitatem. Nam obligata manet, ad non petendum; tamen si ad non reddendum obligari non poterit, ut colligitur. Ex cap. *quidam c. placet de conuersatione coniugat.* Item vouens tota quadragesima ieiunare; cum tamen solum partem possit; obligatur ad partem. Et vouens graues penitentias, & afflictiones carnis subire, obligatur ad ea, quæ prudentis arbitrio commode præstare possit. Item si vouens mille aureos, te in eleemosynam daturum, nec possis nisi centum; teneas ad centum. Quia centum promissisti, impossibilitas namque vnus partis non impedit obligationem partis possibilem per se distincta & separabilis. Idem est, si modus, sub quo obiectum voti est promissum, impossibilis esset, ob illius namque impossibilitatem valor voti non impeditur. Quia impossibilitas accessorij non cedit in principale. Quæ de causa si vouens ire Romam genibus flexis, nudo capite, cilicio indutus vel alia conditione impossibili obligatus esses Romam ire reiecta illa conditione impossibili. Et promittens ieiunare pane & aqua, si non potes in pane & aqua debet seruare formam Ecclesiastici ieiunij. Sed hoc intelligendum est, ut bene aduertit Suarez *lib. 2. de voto c. 2. num. 11.* Casu quo modus ille impossibilis potius grauaret, quam leuaret difficultatem obiecti principalis promissi. Nam eo casu tota difficultas, quæ in obiecto promisso amatur, & insuper amatur difficultas modi, qui ut possibilis apprehenditur. At si modus, sub quo obiectum promittitur difficultatem illius notabiliter minuit, si modus impossibilis est, cessat obiecti promissi obligatio. Quia esto obiectum separabile sit ab illo modo, at non est censendum ex intentione vouentis separari. Quia non est censendum, ad obiectum ita difficile se velle obligare. Exemplo peregrinationis Romanæ Suarez manifestat. Qui enim promitteret ire Romam equitando, credens possibilitatem habere eundi tali modo, si postea contingat, illum modum esse impossibilem, cessat obligatio peregrinationis. Nam peregrinatio pedestris notabiliter difficilior est equestri peregrinatione. Non igitur est censendum illum vouere. Exemplum voti habentis partes inseparabiles est, si voueas monasterium ædificare, & paupertate superueniente non possis nisi partem, non teneas ad partem. Quia per modum vnus censuodas es, ædificationem monasterij promississe, Suarez *lib. 2. de voto c. 2. num. 5.* Sanch. *lib. 4. num. 10. num. 7.* Paul. Laym. *l. 4. tit. 4. c. 2. num. 3.* Et generaliter quoties votum quoad partem principalem promissam implere nequis, non obligatis ad accessorium. Quia principali corruente accessorium cessat. Hac ratione inquit Paulus Laym. Si vouisti ieiunare in vigilia Natiuitatis Virginis, & non potes, non teneas à carnibus abstinere. Quia abstinentiam à carnibus non vouisti per se, sed quatenus constituit Ecclesiasticum ieiunium, à quo cum exaceris, ceteris à carnium abstinentia exaceras. Item si à carnibus abstinere non possis, non teneas abstinere à repetita comestione. Præterea si ob lucrandum iubilæum vouisti confessionem, non teneas confessionem, si lucrari iubilæum non possis. Deinde si vouisti peregrinationem cilicio indutus, non teneas induere cilicium; si peregrinari non potes. Quia hæc omnia sunt accessoria.

11. Denique votum esse potest, de vitando aliquo genere peccatorum venialium. Et quidem regulariter hoc votum validum esse; sed nequaquam ob periculum consulendum communis est sententia, ut aliis relatis docent Azor. *l. 11. c. 13. q. 4.* Lessius *l. 2. c. 40. dub. 7. num. 31.* Suarez *lib. 2. de voto c. 3. n. 4.* Sanch. *l. 4. c. 5. num. 18.* Ratio est clara; Quia spectato communi ordine gratiæ potest quis vnum vel alterum genus peccatorum venialium vitare, præcipue si sint peccata ex plena aduertentia & deliberatione. Notantur dixi regulariter. Quia sunt aliqua genera peccatorum venialium; quæ longo tempore vitari vix est mortaliter possibile, qualia (inquit Sanchez supra) sunt, quæ committuntur in cogitationibus luxuriæ, infidelitatis, iudicij temerarij, vel in cibo & potu sumendis, & verbis otiosis; attendita enim humana fragilitate vix hæc vitari possunt; præueniunt namque plenam aduertentiam, & deliberationem; eaque de causa si per se sumantur materia voti esse non possunt; bene tamen in consequentiam & quatenus in materia absolute promissa comprehenduntur. Consentit Suarez *d. lib. 2. de voto c. 3. num. 11. c. 12.*

12. Sed quid dicendum de voto, quo promitteres quantum in te est, omnia peccata venialia vitare? Affirmat Sanch. *lib. 4. de voto c. 5. num. 13.* Lessius *l. 2. c. 40. dub. 7. num. 31. in princ.* Validum esse; quia talis promissio habet obiectum possibile, conueniente cum proposito vitandi omnia peccata venialia, quantum cum diuina gratia, & humana fragilitate id fieri possit, quod propositum passim habent vix timorati; obligatque specialem curam, & diligentiam adhibere. Cæterum verius

crede

credo tale votum nullum esse. Quia est de obiecto humana ratione incognoscibili. Quis enim cognosceret quando debitam diligentiam adhibet præcipue in peccatis, quæ ex susceptione contingunt. Quæque præveniunt plenam aduertentiam & considerationem? At votum, cum obligationem inducat, debet esse de re certa & determinata, & venienti cognoscibili. Secus vero est in proposito, quod, quia obligatorium non est, eam distinctionem non postulat.

13. E contra est votum fatendi omnia venialia. Quod quidem validum est. Quia est de materia possibili & determinata. Non enim intelligitur factum de fatendis omnibus venialibus absolute, sed de fatendis iis, quæ facta mediocri diligentia memoriæ occurrerint. Quod possibile est, cognitum facile. Sicuti præceptum Ecclesiasticum de fatendis mortalibus non obligat fateri omnia, sed ea, quæ facta diligentia competenti memoriæ occurrerint, aliàs esset præceptum impossibile. Sic Sotus 4. distinct. 18. q. 1. art. 3. ante quintam conclusionem Azor. 1. p. lib. 11. c. 23. q. 4. in fine. Sanch. lib. 4. cap. 5. n. 20. Si vero post factam confessionem aliqua obliua memoriæ occurrerint, in sequentem confessionem referenda sunt, obligatus es ea fateri statim, esto sacram Eucharistiam sit suscepturus. Quia illius susceptionem non impediunt, & votum intelligitur factum de fatendis venialibus quæ tempore confessionis memoriæ occurrerint. Sic Sanchez loco allegato.

14. Inquires; quale peccatum sit promittere Deo rem impossibilem? Respondeo, per se solum culpam venialem esse, quæ in eo consistit, vt promissionem simulæ, si impossibilitatem rei promissæ cognoscas. Non enim ex animo promittite potes, quod esse impossibile cognoscis. Si tamen rei promissæ impossibilitatem ignoras culpabiliter, & ex illa ignorantia promittis impossibile, adhuc non videtur talis promissio bona intentione facta culpam venialem excedere. Quia nec cedit in grauem Dei offensam, neque in proximorum damnum aut scandalum. Sic expresse Suar. lib. 5. de voto c. 2. n. 3.

§. II.

Qualiter votum debeat esse de re bona & honesta.

S V M M A R I V M.

- 1. Certum est votum de re bona, & honesta debere esse.
- 2. Non potest esse de re indifferente dum indifferens est.
- 3. Debet adesse honestas voti tempore, quo votum emittit.

1. **R**egula est ab omnibus recepta, votum debere esse necessarium de re bona & honesta. Quia debet esse de re grata Deo, cui votum fit. Alias illam non acceptabit. Deo autem gratum esse non potest, quod non sit bonum, & honestum. Quia cedere non potest in eius cultum & obsequium. Ergo.

Hinc fit nullum actum indifferente dum in ea indifferencia persistit voti materia esse. Quia actus indifferens ad minus honestus non est, & consequenter incapax diuini cultus & obsequij. Sic D. Thomas ab omnibus receptus 2. 2. q. 88. art. 1. Notanter dixi si in ea indifferencia persistit. Nam si ob aliquam circumstantiam ea amittit, & honestus redditur, apta voti materia erit. Exemplo res declaratur. Non ingredi hanc domum, indifferens est ex se; at si talis ingressus sit tibi occasio peccandi bonum & honestum est non ingredi; ac proinde materia voti esse tunc potest. Item non ludere cum Petro, relicta facultate ludendi cum aliis, indifferens est, & incapax voti; at si Petrus tibi sit occasio rigandi, vel iurandi, optime potes te voto obstringere ad eius consortium vitandum. Sic Caietanus 2. 2. q. 88. art. 2. dub. 5. & in sum. verbo votum c. 2. sine. Sotus lib. 7. de iustitia q. 1. ad tertiam circa 2. conclus. Nauar. sum. c. 12. n. 28. & sequenti. Azor. lib. 11. c. 13. q. 5. Val. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 2. diff. 3. Toletus lib. 4. sum. c. 17. n. 17. Sanch. lib. 4. sum. c. 7. à n. 2. & 5. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 2. c. 4. n. 5. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 7. n. 40.

Aduertendum tamen est: vt res indifferens fiat honesta, non sufficere, vt ad honestum finem illam referas nisi ipsa illi fini consequendo apta & conueniens iudicetur. Quia tua extrinseca relatio rem non immutat. Hac enim ratione votum femine non nendi die Sabbathi in honorem Virginis relicta facultate aliis operibus seruilibus vacandi nullum est. Quia non cedit specialiter in cultum Virginis. Qui enim cultus est, quod ab hac opere abstinere, si aliis insectas? Excipe tamen nisi te hoc opus potius, quam aliud impeditur diuini vacare, & vt ad hunc effectum expeditus esses, voueres ab illo opere abstinere. Quia tunc valeret votum abstinendi ab illo opere ob illum finem. Quia illi fini bono & honesto consequendo apta & conueniens est illius operis abstinencia. Sanch. d. lib. 4. cap. 7. num. 6. Laym. l. 4. tract. 4. c. 2. num. 8. Idem est de voto non edendi capita animalium ob cultum & honorem

Ioannis Baptistæ. Idem de non edendis caribus igni assis ob honorem S. Laurentij. Non enim abstinentia hac cedit in cultum & honorem horum sanctorum facultate relicta edendi aliis cibis. Sic Nauar. c. 12. n. 37. Azor. dist. 9. 5. Sanch. d. l. 4. c. 7. n. 6. & sequent. Excipe nisi specialiter ad supra dicta edenda potius quam ad alia affectus esses, & vt te hac voluptate priuares, votum emitteres. Quia tunc illa abstinentia ad virtutem penitentia pertinet. Sanch. d. c. 7. n. 8. sine. Laym. supra. Idem est si in honorem alicuius sancti voues taurorum agitationem, aliove similes ludos publicos, non tener votum. Quia solum ex tua relatione & non ex se videtur sanctorum honori ij publici ludi conferte. Sic Sanch. d. c. 7. n. 13. Suar. lib. 2. de voto c. 4. n. 7.

E contra contingit in voto abstinendi ab hoc opere feruij die festo, vel non fornicandi cum hac femina, vel non futurandi à Petro. Quia horum abstinentia cum sit res præcepta bonum est; ac proinde capax obligationis voti; tamen alias occasiones quæ efficaciter habeas illorum præceptorum transgressiois. Quia cuiuslibet occasio peccandi præcisa est bonum, & honestum, & voti materia. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 2. c. 4. n. Sanchez cap. 7. n. 17.

3. Deinde aduerto, honestatem in obiecto promisso debere adesse tempore, quo votum emittis. Nam si illo tempore non est, votum non obligat, neque obligabit; esse successa temporis honestatem habeat. Sic Lessius lib. 2. de iustitia c. 40. n. 41. Sanch. lib. 4. c. 7. n. 19. Ratio est manifesta: quia tempore quo votum est, debet habere obiectum obligationis capax quod esse non potest sine honestate. Capacitas autem postea succedens impertinens est; cum eo tempore non emittatur votum; neque à voto antea facto fuerit spectata. Sed quid si promissus nunquam in aliquam domum ingressum ob periculum peccandi cum femina, quam ibi adesse credebas cum tamen non adire? Respondeo: si postea successa temporis ibi habitat, obligatus eris illic non ingredi. Quia illud votum à principio validum fuit, & obligatorium quia sine votum abstinendi ab illa domo, quoties adfuerit ibi occasio peccandi. Sanch. l. 4. c. 7. n. 19.

§. III.

Qualiter votum de re honesta ob finem malum vel indifferente validum.

S V M M A R I V M.

- 1. Si finis rei promissæ malus sit, votum non tenet, secus si sit finis ipsius veniens.
- 2. Item dicendum de fine indifferente.
- 3. Quid dicendum de voto leuissimo faciente si ex bello intro inuoluitur euadens? Aliquis sentiens valere, probabilis est oppositum.
- 4. Non videtur idem dicendum de voto in gratiarum altissimi emissio pro victoria iniuste parata.
- 5. Quid de voto priori voto seu præcepto contrario.
- 6. Valet votum ob finem temporalem assequendam.
- 7. Vouere ob finem turpem, qui solus voti, & non rei promissæ finis sit, veniale contra religionem.
- 8. Si res promissa turpis mortaliter sit, vel ob finem mortaliter turpem promittatur mortale est.
- 9. Si res promissa turpis venialiter sit, vel ob finem venialiter turpem promittatur mortale est, secundum veriorum sententiam.
- 10. Secus est dicendum de promissione rei indifferente.

1. **D**uplex finis in voto spectari potest: alius, qui sit rei promissæ per votum; id est qui executione rei promissæ obtinetur intenditur; alius, qui est finis ipsius veniens, quoque ad vouendum excitat, & actu vouendi obtinetur procuratur. Si finis rei promissæ per votum malus sit, votum invalidum est. Secus si sit finis ipsius veniens. Sic Caietanus 2. 2. q. 88. art. 2. dub. 4. & 5. & in summa verbo votum c. 2. in fine. Nauar. sum. c. 12. n. 30. & sequent. Sotus lib. 7. de iustitia q. 1. art. 3. dub. 1. circa quintam conclusionem. Suar. tom. 2. de Religione lib. 2. de voto c. 4. n. 3. & 4. Sanch. l. 4. sum. c. 6. n. 13. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 7. n. 15. Azor. 2. p. lib. 11. c. 13. q. 5. Val. 2. 2. disp. 6. punct. 2. diff. 2. Toletus lib. 4. sum. c. 17. n. 16. & alij disp. 6. punct. 2. diff. 2. Toletus lib. 4. sum. c. 17. n. 16. & alij apud ipsos. Ratio prioris partis est; quia quando rei promissæ finis malus est, absolute malum & inhonestum est, quod promittitur. Nam sic promittens non se obligare intendit ad illam rem secundum se, sed quatenus medium est ad talem finem prauum obtinendum. At hoc modo sumptis res honesta malis redditur. Ergo votum illius validum esse non potest. Hinc est si voueas eleemosynam aut religionem aut aliud opus bonum vt medio illo obtineas victoriam iniustam, fornicationem

vanam gloria & cetera. Votum malum est. Nam esto elemosyna, & religio bona sit. At non sunt bona, sed mala quatenus sub tuam intentionem cadunt. Quia ea intendis ut medium finis pravi obtinendi. Secunda pars conclusionis: nempe validum esse votum esto finis promissionis malus sit, sic probatur: Obligatio voti sicut & Iuramenti non ex honestate ipsius actus in diuiduo desumitur (alias votum & Iuramentum inconsiderate emissum nullam induceret obligationem, quod est absurdum (sed desumitur ex honestate obiecti promissi; acceptat enim Deum promissum: Quia bonum est, & ille gratum, tamen male promittitur; ac proinde ille actus est actus religionis, & voti ex specie & obiecto, quod sufficit ad obligationem inducendam cito in diuiduo malus sit.

2. Idem quod dictum est de fine prava, dicendum est de voto ob finem indifferenter. Quia finis indifferens vanus est & consequenter opus, ob illum finem consequendum, cedere non potest in cultum & honorem Dei; ac proinde non potest esse materia voti. Sic Sanchez lib. 4. de voto cap. 7. n. 25. Suar. lib. 2. de voto cap. 4. num. 5. Paulus Layman. lib. 4. sum. tract. 4. cap. 2. n. 10.

Sunt tamen aliqua vota, de quibus non constat an finem honestum, vel turpem habeant.

3. Primum est votum elemosynae faciendae si ex bello iniusto, quod aggregari determinatus es, incolumem & saluum eundas; & idem est, si ex concubina, quam praerendis cognoscere, filius nascatur: Suppono haec non praesertim in hoc voto bona est, & finis, sub quo promittitur, etiam est bonus. Bonum namque est, & petitione dignum, incolumem & saluum euadere postea bello iniusto; & bonum est, prolem habere ex suppositione illiciti concubitus. Et licet in re hi fines supponant actus illicitos, & iniustos; at in intentione vouentis non videntur supponi, sed praescindi, & separari.

Communior sententia affirmat, votum validum. Sic alius claris Sanchez lib. 4. Decal. c. 6. n. 13. Suar. lib. 2. cap. 5. n. 14. et 16. Lessius lib. 2. cap. 40. ad 7. num. 38. Layman. lib. 4. summa tract. 4. c. 2. n. 7. Mouentur Quia res promissa in hoc voto bona est, & finis, sub quo promittitur, etiam est bonus. Bonum namque est, & petitione dignum, incolumem & saluum euadere postea bello iniusto; & bonum est, prolem habere ex suppositione illiciti concubitus. Et licet in re hi fines supponant actus illicitos, & iniustos; at in intentione vouentis non videntur supponi, sed praescindi, & separari.

Sed verius videtur tale votum nullum esse. Quia ea elemosyna oblata non intendis incolumitatem absolute obtinere, sed bello iniusto, & filium ex illicito concubitu. Ergo votum pro his impetrandis habet finem turpem. Si quidem in incolumitate operata imbibis bellum iniustum, & in filio illicitum concubitu. Et confitendo, filium, quem optas impetrare, est medio illicito concubitu. Ergo intentio, obtinendi talem filium, separari non potest ab intentione illiciti concubitus. Et idem est de incolumitate orta ex bello iniusto. Nam licet iniustum bello non sit medium ad incolumitatem; est tamen medium ad illam incolumitatem quam desideras. Quia desideras incolumitatem, quae terminus fit belli iniusti. Simile quippiam de voto facto a ludente ludo illicito fit in ludo viceit, & luctum reportauerit, & a metrice fit abusu sui corporis magnam pecuniam obtinuerit. Haec omnia vota iniusta sunt, & blasphemata vixit pro impetratione turpi. Consentit Sanchez. lib. 4. sum. c. 6. n. 16. et 21.

4. Secundum est votum emissum in gratiarum actionem pro victoria iniusta iam parata, vel pro filio ex concubina procreato? Communior sententia defendit, hoc votum inuaidum esse, & blasphemum. Quia eo indicas, Deum auctorem fuisse iniustitiae, & turpitudinis. Si enim per votum excitare Deum non potes ut victoriam iniustam concedat, & filium donec ex illicito concubitu, quia horum auctor non est, quomodo poteris pro his gratias illi referre? Ergo qua ratione unum votum est iustum, etiam & aliud. Et ita aequè de utroque voto loquuntur. Sanchez lib. 4. de voto c. 6. n. 13. et 15. Lessius c. 40. ad 7. n. 37. Layman. lib. 4. sum. tract. de voto c. 7. n. 2.

Ceterum verius videtur, hoc votum per se validum esse. Sic expressè Suarez 10. 2. de Religione lib. 2. de voto. c. 5. n. 19. Ratio ea est. Quia non est censendus agere gratias pro victoria iniusta ea parte, qua iniusta fuit, & a se processit; sed pro illa victoria quatenus a Deo processit. Secundum hanc rationem bonum qui est, & honestum. Ergo in eius laudem votum offerri potest. Neque obstat ante partam iniustam victoriam te non posse votum offerre Deo pro illa obtinenda; tamen non videaris illud offerre pro ea parte, qua iniusta est, & a te processit; pro ea parte, qua a Deo processit est. Quia est longè diuersa ratio. Nam eo ipso quo offeris votum, ad impetrandum auxilium a Deo ad iniustam victoriam, intendis Deum habere cooperatorem, & adiutorem tuam iniustitiae, & iniquitatis. Quod est Deo iniuriosum. At iniustitia, & iniquitate iam facta optime potes auxilium Deo ab ea praescindere, & pro illo gratias agere & votum offerre; & a fortiori potes praescindere ab iniquitate effectum victoriae, scilicet incolumitatem, honorem recuperatum, & in gratiarum actionem horum bonorum votum Deo offerre.

5. Tertium est votum priori voto, praeepto, & promissum. Ferr. de Castro Sum. Mor. Pars. III.

fioni contrarium; an inquam tale votum materiam honestam habeat;

Breviter respondeo, ut in simili dixi de Iuramento. Ex sola contrarietate in actu vouendi non impeditur voti valorem; si alias habeat materiam aptam. Exemplo rem declaro. Promittis Deo (ne temere & inconsiderate voueas) nullum votum emissurum absque confessarij consilio; vel tibi hoc à superiore praeeptum est; & absque consilio confessarij votum emittis validum est votum; si alioquin habeat materiam proportionatam. Quia contrarietas priori voto, vel praeepto, solum efficit, ut actus vouendi malus sit, & peccatum; non tamen impedit illius obligationem, quae ex honestate materiae promissae, & acceptatione Dei nascitur. Sic Syluest. verbo *votum* 2. q. 7. Azor. 1. p. lib. 11. c. 13. q. 6. Sanchez. l. 4. sum. c. 8. n. 14. Layman. l. 4. sum. tract. 4. de voto c. 2. n. 5. q. 3. Suarez. l. c. 11. num. 5. At si materia secundi voti contraria sit priori voto, nequaquam validum esse potest. Quia esset de re iniqua, vixit de voti validi violatione. Quod si dicas; secundum votum potest esse de re meliori vel aequali. Respondeo eo casu non esse contraria priori. Nam votum obligat ad rem promissam seruandam, dum meliorem & Deo gratiorem vel saltem aequalem non subrogas. At subrogata re meliori per se videtur votum prius votum cessabit, & secundum obligabit. Suarez 2. de Relig. lib. 2. de voto c. 4. n. 10. Si vero voti materia contraria sit promissioni homini facta nullum alteri debita. Suar. loco allegato n. 11. Hinc a fortiori constat, si voti materia aduersetur praeepto superioris inuaidum esse tale votum. Quia non admittit Deus voluntariam obligationem contrariam obligationi quam ipse imponit.

6. Quartum est votum ob finem temporalem consequendum; an inquam tale votum validum sit? Verbi gratia votum elemosynam, si impetres à Deo diues matrimonium, filios ex illo, officium honorificum in Republica, valeat tale votum? Ratio dubitandi est: quia votum cuius materia promissa indifferenter finem habet, nullum est, vt diximus. At horum bonorum consecutio si in ea praesertim consistit, videtur bonum indifferens. Ergo votum pro his bonis consequendis nullum est, quia eo ipso, quo per votum intendatur consecui, non solum votum, sed res per votum promissa, ad ea consequenda dirigitur. Si quidem non tam promissione, quam rei promissae executione intendis excitare Deum, ut beneficium petiitum concedat. Ergo votum ob talem finem nullum est.

Ceterum tenendum est validum esse tale votum. Quia eius finis non indifferens, sed honestissimus est. Consecutio namque horum beneficiorum imbibit illi oram diuinam donationem. Si igitur hanc habet pro fine, quid honestius? Alias nulla essent vota illorum, qui infirmitate vel alio periculo constituti pro incolumitate obtinenda vouerunt castitatem vel Religionem. Quod est contra communem sensum. Sic expressè Layman. l. 4. sum. tract. de voto c. 2. n. 10. Videtur fauere Sanchez l. 4. c. 7. n. 25. Illud tamen votum censorem finem indifferenter habere, quo voueres ieiunium vt sumptibus parceres, vel voueres elemosynam vt auaritia opinionem tolleret. Quia in hoc sine non inuoluit aliquam actionem, quae honestatem habeat. Sic Sanchez. d. c. 7. num. 25.

7. Sed inquires quale peccatum sit vouere rem turpem, vel indifferenter, vel ob talem finem vouere;

Omissis variis placitis dicendum est, Primum, si finis sit solus votus, & non materia per votum promissa, vitra peccatum, quod fuerit in desiderio illius finis, peccatum veniale tantum committi aduersus votum, & religionem. Sic Suar. tom. 2. de Relig. lib. 5. de voto c. 1. n. 8. et 9. Et quidem esse peccatum aduersus religionem constat. Quia assumere votum ob Dei offensam, quod ex genere suo ad illius cultum ordinatur abusus est religionis. Quod verò hic abusus praeter malitiam prouenientem ex fine solum sit peccatum veniale contra religionem inde probatur. Quia haec malitia in eo sita est, vt modum debitum vouendi iniustitiae, & cum haec iniustitia ex fine extrinseco proueniat, neque in voti materia redundet; illius obliuationem minuat, efficitur per se in materia religionis culpam venialem non excedere.

8. Secundum dicendum est; si res promissa turpis mortaliter sit, vel ob finem mortaliter turpem promittatur, quod idem est, omnes sentiunt peccatum esse mortale aduersus religionem, praeter malitiam pravi desiderij. Nam vel sic promittens rem promissam offert Deo vt illi gratam vel vt ingratus? Si vt gratam, quae maior iniuria, & blasphemia excogitari potest, quam factio ipso testari rem turpem & inhonestam summa bonitati placere? Si autem illam offerat vt ingratus, non offert, sed minatur; minati autem Deo grave malum, graue peccatum.

Quod verum esse credo, esto solum verbo tenus absque animo implendi vel promittendi promissionem facere. Nam illa exterior promissio, seu potius comminatio blasphemica est, & Deo graue iniuriosa. Verba enim blasphemica non petunt voluntatem inferendi Deo malum, sufficit, si ex se hanc voluntatem indicent, & vt sic profertantur. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 5. de voto c. 2. n. 7.

9. Tertiò dicendum est; peccatum mortale esse, si res promissa turpis venialiter sit, vel ob finem turpiter venialem promittatur; esto plures Doctores sentiant, solum esse culpam venialem. Sic Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 7. num. 39.* Suar. tom. 2. de Relig. l. 3. de voto c. 2. à num. 9. Ratio est eadem ac in præcedenti conclusione. Nam quæcumque res turpis quantumvis minima oblata Deo tanquam cedeps in eius cultum grauissimè eius summam bonitatem offendit. Si autem tanquam illi malum, & ingratum offeratur, vel potius commineatur, blasphemiam continet, attribuendo Deo, quod illi conuenire non potest.

Aduertendum tamen est frequenter has promissiones ini-
quas, etsi sub nomine voti fiant, non esse promissiones, nec comminationes Deo factas, sed esse Iuramenta, quibus in malo proposito te firmare intendis. Vt si dicas voueo Deo, me vindicaturum; præstat enim hunc sensum, iuro Deo me vindicaturum; & tunc est graue vel veniale peccatum pro grauitate, vel leuitate materiae, vt sup. tractat. diximus. Sic Lessius & Suarez *locis citatis.* Layman. *lib. 4. tract. 4. de voto c. 2. n. 6.*

10. Quarto dicendum videtur, profectionem rei indifferentis vel ob finem indifferentem solum esse culpam venialem. Quia licet ex vi, & modo promissionis res indifferentis vt grata Deo offeratur; cum tamen grata non sit, quia tamen postiuè ingrata non est, nec contumeliosa, non videtur culpam excedere venialem. Suar. tom. 2. de Relig. *lib. 5. c. 2. n. 14.*

Quinto dicendum est; executionem supradictorum votorum eandem malitiam continere, ac continet illorum omis-
sio. Nam executio est obligatione voti, est voti facti appro-
batio. Sic relati Doctores.

§. IV.

An votum possit esse de rebus præceptis.

S V M M A R I V M.

1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Catholica veritas est, esse posse de rebus præceptis.
3. Satisfit rationi dubitandi.

1. **R**atio dubitandi ea est: quia votum assumis ad firmam-
dam tuam voluntatem, illamque obligandam execu-
tioni operis promissi. Sed comparatione operis præcepti
est firmata tua voluntas, & obligata executioni talis operis
superioris præcepto, & voluntate. Ergo opus præceptum
non potest esse voti materia. Quod si dicas nullum esse in-
conueniens voluntatem tuam præcepto superioris firmatam,
& obligatam firmari, & obligari alio titulo. Nempè pro-
missione tua, obstat; quia hæc obligatio indicat priorem obli-
gationem præcepti diminutam esse. Et præterea nulla obli-
gatio nasci potest, nisi à lege, vel præcepto; & consequen-
ter à superiori voluntate. Ergo obligatio, quæ ex voto nasci-
tur, ex præcepto seu lege naturali nascitur. Ergo votum
non superaddit obligationem præcepto. Ergo non potest
esse votum de opere præcepto. Alias præcepto obligationem
adderet.

2. Cæterum Catholica veritas est, votum propriissimè
esse posse de operibus præceptis. Sic D. Thom. quem ferè
omnes sequuntur 2. 2. 6. 88. artic. 2. Et ibi Caietanus *dub. 1.*
Valent. *dist. 6. qu. 6. punct. 2. ad finem.* Nauarrus *cap. 12. n. 25.*
Azor. 1. p. *lib. 11. cap. 13. g. 1.* Sanchez *lib. 4. sum. cap. 5. num. 6.*
Suar. tom. 2. de Religione *lib. 2. de voto cap. 6. à n. 4.* Lessius
lib. 2. cap. 40. dub. 7. n. 47. & sequentib. Layman. *lib. 4. sum.*
tract. de voto cap. 2. n. 9. & alij apud ipsos. Ratio est manife-
sta; quia opera præcepta sunt honesta, vt Deo ita grata vt op-
posita grata non sint. Ergo sunt apta vt Deo in cultum eius
offerantur. Hæc enim oblatio libera, & spontanea non impe-
ditur ex præcepto. Quia præceptum non cogit ad obligatio-
nem; neque voluntatem necessitat, sed liberam relinquit ab-
solutè, vt opus præceptum exequatur.

3. Neque obstat ratio dubitandi, cui bene ibi satisfactum
est. Et ad impugnationem nego, ex superaddita obligatione
voti indicari obligationem præcepti diminutam esse in suo
genere; est enim in suo genere plena, & perfecta; neque ali-
quid addi potest. Sed solum indicatur non comprehendere
omnem obligationem; quæ actui plures obligationes adesse pos-
sunt; potes enim Iuramento obstringi ad seruandam ieu-
nium ex præcepto temperantiæ debitum, & ad seruandam fi-
dem diuinam ex præcepto fidei debitam, & ad seruandam
promissionem homini factam ex iustitia, vel fidelitate huma-
na debitam, & in professione religionis, Religiosi obligantur
ad seruandam castitatem, alioquin debitam ex præcepto na-
turali. Non igitur vna obligatio alteram impedit; sed potius
virtutem promouet & voluntatem in bono firmiorem

reddit, vtopotè pluribus vinculis obstrictam. Ad secundam
impugnationem concedo obligationem voti formaliter, & im-
mediatè oriiri ex præcepto naturali, quo obligari fidelem esse
in iis, quæ Deo promiseris. At quia hæc obligatio in libe-
ra promissione fundatur non impedit obligationem præcepti
absolutè impositi. Nam præceptum absolutum non obligat
ad operis præcepti executionem titulo fidelitatis, sicuti obli-
gat votum; & quæ de causa obligatio, quæ ex voto nascitur,
cuiuslibet præcepto absolutè sumpto aduenire potest.

§. V.

Qualiter votum debeat esse de meliori bono.

S V M M A R I V M.

1. Votum debet esse de re meliori.
2. Vota consilij Euangelicis opposita nulla sunt.
3. Qualiter votum non vouendi validum esse possit.
4. Per se est validum votum non petendi dispensationem.
5. Ex voto non petendi dispensationem non manet obligatio commutationem vel irrationem non petere; esse probabilius alij oppositum sentiant.
6. Quid de voto non ascendendi ad Episcopatum? Proponitur non valere tale votum.
7. Validum est tale votum stricta via procedas.
8. Fit satis dubitandi ratio.
9. Idem est dicendum de voto cuiuslibet prelatura, siue sa-
cularis siue regularis.
10. Votum abstinendi à cibis delicatis, à recreatione bonis
regulariter valere.
11. Valet votum inforuendi perpetuo in Xenodochio.
12. Votum de matrimonio contrahendo absolutè est invalidum.
13. Idem est, si fiat animo non consummandi sed religionem
assumendi.
14. Si ad sedandas tentationes & vitandas frequentes lapsus
fiat, plures censent valere, alij negant, quod est proba-
bilis absolutè loquendo.
15. Si animo docendi formam pauperem fiat nullum est; se-
cus si fiat sub conditione, & quando fieri censendum
est.
16. Quid de hoc voto? Promitto non recitaturum nisi flexis
genibus, non ingressurum religionem, nisi hanc, non dare
elemosinam nisi huic pauperi? Affirmat Sanchez va-
lere, probabilis oppositum.
17. Si negatio excludit materiam voto ineptam validum est.

1. **C**ommunis est dñmum sententia cum D. Thoma 1. 2.
quæst. 88. art. 2. Ad votum non sufficere rem promi-
sam esse bonam, & honestam; sed debere esse meliorem, quam
sua contradictoria. Ne obligatus sis ad omittendum id, quod
melius & perfectius est, & Deo gratius. Quod nec diuino
obsequio, nec nostræ perfectioni consonum est. Neque ob-
stat; rem honestam, & maius bonum ex se impediens gra-
tam esse Deo, & iuxta eius voluntatem mandati executioni
posse vt inde inferas votum valere. Quia aliud est te rem
honestam maius bonum impediens exequi libere, aliud
exequi ex obligatione; quando ergo talem rem honestam ex
obligatione exqueris; eo ipso obligaris perfectiorem & Deo
gratiorem omittere, quod non contingit, quando abique
obligatione exqueris.

2. Ex quo fit; omnia vota consilij Euangelicis opposita
nulla esse, qualia sunt vota non suscipiendi orationes, non in-
grediendi religionem, non mutandi, non fidelitatis, non
erogandi elemosinam, & similia. Tum quia hæc negotiationes
per se nullam habent honestatem. Tum quia ex se impediunt
maioris boni executionem. Cum consilia semper sint de melio-
ri bono. In his omnibus Doctores conueniunt, quos superuacua-
neum censo referre.

3. Sunt tamen aliqua vota de quibus dubium est an melio-
ri bono opponantur.

Primo dubitatur de voto non vouendi; Et quidem si sit
absolutè sumatur, meliori bono opponitur ac proinde nul-
lum est; opponitur namque contradictoriè votum emi-
ssioni; ad quam Deus consilij & inclinat. At si votum fieret
sub aliqua circumstantia excludente reuerentiam, & impru-
dentiam in vouendo valeret vique votum vt si votum emi-
tentes non vouendi absque consilio confessoris; vel nisi ver-
bo, aut præcepto, aut coram aliquibus personis. Quia con-
ditiones hæc non impediunt votum; sed votum emissioni
conditionem conuenientem apponunt, ad eorum emissionem
tem vitandam. Sic Azor. 1. p. *lib. 11. cap. 13. quæst. 6.* Sanchez
pluribus

pluribus relatis *lib. 4. cap. 8. n. 14. Lessius lib. 4. de iustitia cap. 40. dub. 7. n. 45. Suar. lib. 2. de voto cap. 11. num. 5.* Si verò abique his circumstantiis vocas, peccas: Quia votum transgredieris. Sed regulariter non videtur morale. Quia non est materia gravis. Lessius & Sanchez *supra*. Votum autem sic enunciatum est peccaminosum sit tenet, si alioquin sit de meliori, quia peccatum commissum in vouendo non tollit voti valorem vt supra dictum est. Et tradit Sanchez. *cap. 8. num. 16.* Quod si immemor prioris voti votum emitteres, distinguendum est; si cum prius votum emisisti, expressam habuisti voluntatem non solum non vouendi abique illis circumstantiis, sed nec te obligandi, si forte vobes, votum non tenet. Quia prior illa voluntas, non te obligandi perseverat; nec censetur retractari noua voti emissione. Siquidem illius non recordaris. At si illam voluntatem non habuisti; valet vtique votum. Quia nihil est, quod valorem illius impediatur. Sanchez. *d. cap. 8. n. 17. Suarez lib. 2. cap. 11. n. 5.*

4. Secundò dubitatur de voto non petendi dispensationem? Et quidem si sub aliqua limitatione emittatur; clarum est valere: Vt si voueres non petendi voti relaxationem absque causa legitima; quia est votum de non faciendi peccatum. Si quidem petere vel concedere voti relaxationem absque causa peccatum est. At si hanc limitationem non exprimit, sed generaliter voues, non petendum dispensationem. Sanchez *lib. 4. de voto cap. 8. n. 21. cui fauet Sotus lib. 8. de iustitia qui l. arr. 9. circa finem vers. finem est autem hic.* Negat valere. Mouetur: Quia vouenti aliquando melius & vtilius est, petere dispensationem, quam illam non petere, nempe quando adest periculum transgressionis. Ergo ad illum casum non se potuit votum extendere. Ergo nec se extendit ad non petendam dispensationem, quando hæc maior vtilitas cessat. Probat hæc vltima conclusio. Quia per modum vnus omnes casus vtilis & inuitis comprehenduntur; neque apparet, quo iure, ac consuetudine ad solos casus vtilis extendatur.

Ceterum verius credo, hoc votum esse validum, & obligare; quoties non fuerit vtilius vouenti petere dispensationem. Quia votum habens materiam diuiduam, & separabilem, aliam aptam, inemptam; si ea, quæ apta est, frequentius & in plurimum contingat; credendum est, diuisibiliter & separabiliter eam aptam materiam respicere, dum de contraria intentione expressè non constat. Quia hic respectus est materiam proportionatus, & fauet valori actus. Neque obstat. Votum non fideiubendi, non mutandi absolute prolatum inualidum esse; tamen habeat materiam aptam, & inemptam. Quia in voto non fideiubendi, nec mutandi per se, & frequentet materia incepta respicitur; cum fideiubere & mutare per se consilij opera sint. At in voto non petendi dispensationem, per se materia apta respicitur; nempe firmari in obligatione voti absque spe liberationis. Et ita votum non petendi dispensationem validum esse potest; tamen si votum non mutandi inualidum sit. Sic docet Suar. *lib. 2. de voto cap. 11. n. 6.*

Sed quid dicendum de voto non petendi dispensationem ab alio, quam à Pontifice, neque, concessa vtendi. Respondet valere tale votum. Quia hoc voto non auferri ab inferioribus potestatem dispensandi, sed à te auferri potestatem ipsos pro dispensatione aduendi quod per se conueniens est, vt sic votum securius dispensetur. Sanchez. *lib. 4. cap. 8. num. 34.*

5. Sed an ex voto non petendi dispensationem obligeris ad non petendam irritationem vel commutationem? Respondet Sanchez *lib. 4. de voto cap. 8. n. 31.* Ex vi voti non petendi dispensationem aut irritationem commutationem puram non excludi: quia commutatio non tollit absolute vinculum voti, sed in aliud subrogat, & commutat. At vouens non petere dispensationem, vel irritationem, libertatem à vinculo voti sibi interdixit; non autem subrogationem; & hoc verissimum est: Secus, verò cenlet de voto non petendi commutationem, quod affirmat ad non petendam dispensationem vel irritationem extendi. Nam qui sibi imperfectam libertatem à voto interdixit à fortiori censetur sibi interdicare liberationem plenam & perfectam. Quod si votum sit de non petenda dispensatione, affirmat extendi ad non petendam irritationem & commutationem; quia animus sic promittentis est, non liberari à voti obligatione.

Verum etsi hæc probabilis sint; at credo voto non petendi commutationem non prohiberi dispensationem, neque voto non petendi dispensationem prohiberi irritationem, vel commutationem. Mouetur: quia hi modi omnino sunt distincti, neque vnus in alio includitur. Non enim qui habet potestatem vota commutandi, ea dispensare potest; neque qui potestatem habet dispensandi ea potest irritare vel commutare. Ergo ex parte obiecti & materiam promissæ vnus in alio non includitur. Sed obligatio voti non desinitur ex solo animo promittentis, nisi talis animus in obiecto & materia promissa exprimat. Ergo quamuis vouens non petere commutationem vel

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. III.

dispensationem intenderit; nunquam liberari à voto; quia tamen id non expressit, sed solum expressit non liberari à voto illo modo, censendus est, solum hanc voti liberationem sibi interdixisse.

Aduertendum tamen est; si causa subitè obtinendi dispensationem à principali voto, non impediti efficaciter ex voto non petendi dispensationem. Quia huius vltimi voti, quod reseruat non est, petere dispensationem potes, & illo subiecto secundum dispensari poterit. Item potest vtrumque votum Prælato manifestare, vt ipse ex officio præstet dispensationem, si vtiliore tibi esse iudicauerit. Sanchez *lib. 4. cap. 8. n. 36. Suar. lib. 2. cap. 11. n. 6.*

6. Tertio dubitatur de voto non ascendendi ad Episcopatum, an validum sit? Ratio dubitandi ea est; quia qui Episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Ergo illius susceptio bona est, ergo illius priuatio bona esse non potest. Et confirmo; Episcopatus status est perfectionis. Ergo nequis te obligare ad illum non assumendum; quia es obligatus viam perfectioni præcludere, & statum Ecclesie perfectissimum fugere; & forte ea de causa Gregorius magnus *cap. unico 85. d. mandat* inquiri de quodam Archidiacono Florentino, qui ad Episcopatum fuerat electus, an iurandum præberit nunquam se ad Episcopatum accedere. Non autem eam inquisitionem facere præceperit, si tale iuramentum seu votum honestum esset. Ergo dicendum est tale votum non valere. Sic Gloss. in dicto *cap. unico* verbo *sacrosanctis*. Nauar. *summo cap. 12. num. 16.* Siluest. *iuram. 4. num. 1. Azor. 1. p. lib. 11. institutum moral. cap. 5. qu. 1.*

7. Dicendum tamen est, tale votum validum esse si recta intentione fiat; hoc est, si fiat de non procurando vel acceptando Episcopatum, quantum est ex parte tua, nisi necessitas vel vtilitas Ecclesie, vel præceptum superioris vigeat. Sic Diuus Thomas 2. 2. qu. 185. art. 1. q. 2. Gutierrez *d. iuramento 1. p. cap. 72. n. 9.* Sotus *lib. 10. de iustitia qu. 2. art. 2. ad tertium.* Cordoia *qu. 154. sum. & Manuel. 2. tom. sum. cap. 94. n. 15.* Sanchez *lib. 4. cap. 8. num. 37.* Suar. *lib. 2. de iuram. cap. 13. n. 33.* Et *lib. 2. de voto cap. 11. n. 10.* Et 11. Layman. *lib. 4. sum. tract. 4. de voto cap. 2. in fine n. 14.* Ratio est; quia sic votum conceptum & viam præcludit ambitioni, & vilitati Ecclesie non præiudicat. Negari namque non potest Episcopatum ob splendorem honoris; & diuitiarum, & animarum regimen multis periculis esse expositum; ac proinde tibi si propriam vilitatem spectes commodius & vtilius est illum fugere exemplo Augustini & Gregorij & aliorum sanctissimorum PP. qui hanc statum totis viribus respuebant; vt bene expendit Gregorius *lib. 35. moral. c. 13.* Ecclesie autem hoc votum non præiudicat, cum non impediatur ex tali voto sic vouentes præficere, cum sibi vtile esse iudicauerit. Imò Ecclesie valde vtile est tale votum: Reddit enim ministros aptiores, & vtiliores ad regimen obeundum. Nam quo magis ab ambitione remoti sunt; eo digniores sunt, & exactius officia exercent.

8. Neque obstat ratio dubitandi. Admitto desiderare Episcopatum esse opus bonum ab eo, qui irreprehensibilis, & qualitates habet ab Apost. ad Timotheum 3. & ad Titum 1. requisitas; quas de se nemo debet præsumere; sed esto sic opus bonum & perfectum; est tamen periculosum; ac proinde consultius est cuiuslibet particulari, illum ex parte sua respicere, quam appetere. Ad confirmationem dico, Episcopatum statum esse perfectionis; non quia ad perfectionem promouet, sed quia perfectionem in assumente supponit. Cum autem nullus de se debeat præsumere eam perfectionem habere, quæ tanto statui conueniat, optime facit, si cum statum perfectissimum respuat vt potè illo indignus. Ad textum in *c. unico*. Dico Gregorium inquisitionem fecisse, an ille Archidiaconus iurauerit ad Episcopatum non ascendere; non quia tali in iuramento peccatum commiserit, sed vt videret, an fuerit conueniens sic iuramento obstrictum ad Episcopatum promouere, an potius eum in sua humilitate conseruare.

9. Item quod dictum est de voto non procurandi vel acceptandi Episcopatum, dicendum est de qualibet prælatura siue sæculari, siue regulari; ac proinde validum esse votum quod faceres non acceptandi prælaturam nisi necessitas vel vtilitas Ecclesie seu religionis vigeat vel præceptum superioris cogat. Quia hoc voto humilitatem conseruas, & ambitionem fugis, & religioni commodum affert; cum paratus sis regimen accipere sublata omni negotiatione, quoties ipsa religio iudicauerit; & ita clarè indicat Suar. *lib. 2. de voto cap. 11. num. 10. fine.* Vbi votum non suscipiendi ordinem indicat inualidum: Validum tamen votum non suscipiendi beneficium, aut quodcumque regimen animarum. Nam in voto suscipiendi ordinem non adest illud periculum, quod in susceptione beneficij & regiminis animarum cernitur. Sanchez. Layman. & alij generaliter de prælatura loquuntur, & rationes eadem prorsus militant.

10. Quartò dubitatur de voto non comedendi delicatè,

non assumendi aliquam ludi recreationem honestam, an validum sit? Supponimus enim vii cibis delicatis quando valerudini conuenit, honestum esse, & idem est de recreatione aliqua honesta in leuamen naturæ assumpta. Hinc ergo oritur ratio dubitandi; priuatio enim actus honesti honestatem non habet formaliter, ergo supradictum votum de priuationibus supradictis inualidum est. Deinde nulla est virtus moralis, cuius exercitum consuli non possit, & à superiori præcipi. Ergo consuli & præcipi potest recreatio honesta & cibi vilioris sumptio. Ergo potest de iis esse votum, ergo de oppositis votum esse non potest.

Ceterum verius est hæc vota frequenter nullius valoris esse. Sic docuit Sanch. lib. 1. de sponsalibus disp. 4. num. 4. 5. Lessius lib. 2. de iustitia cap. 40. dub. 5. num. 43. Suar. tom. 2. de Religione lib. 2. de voto cap. 8. à num. 5. indicat Azor. 1. p. institutionum moralium lib. 11. cap. 13. quæst. 7. Ratio ea est; quia licet moderata recreatio, & temperata cibi delicati sumptio actus virtutis sine; ac cum ob aliquam circumstantiam specialem non sint valde necessaria, melius & vilis animæ est, ab his abstinere. Quia eorum abstinentia & corporis mortificatio, & penitentia virtutis operibus incumbat remotis impedimentis quæ illi obstat possent. Quia ratione votum paupertatis validum est. Nam esto bonum esse possit, diuitias habere; quia tamen solent impedimento esse melius est carere. Dixi frequenter illa vota inualida esse; vt tacite excluderem aliquem casum specialem in quo ob charitatem rem melius recreari, quam à recreatione abstinere, quod raro contingit. Vide Suar. dicto cap. 8. num. 9. Ad rationem dubitandi respondeo ceteram honesti honestatem habere posse: Non quatenus carentia est, sed quatenus in illa carentia actus virtutis moraliter exercetur. Ad confirmationem concedo, omnem actum virtutis consuli & præcipi posse, vt quid honestum; sed non vt melius & vilis; ad votum autem requiritur non bonum vtrumque, sed cuius contradictorie oppositum non sit melius.

Illud tamen omnino certum est, si voueres te moderatè iusurum, aut cibum sumpturam casu quo has actiones exerceres; valere votum; quia voues rem meliorem scilicet non committere culpam. Suarez lib. 2. cap. 8. n. 5. Layman. lib. 4. summa tract. 4. de voto cap. 2. n. 11.

11. Quinò dubitatur de voto inferuendi perpetuò in Xenodochio, an validum sit? Ratio dubitandi est; quia obstat videtur religionis ingressui & consequenter meliori bono. Sed omnino dicendum est, validum esse tale votum; eo quod eius contradictorie oppositum non sit melius. Non enim melius est non seruire Xenodochio, quam tibi pauperibus inferuire. Et licet stante tali seruitio non possit religioni addici; quia tamen illud seruitium omittere poterat & loco illius religionem assumere; ea de causa illud votum non est meliori boni impedimentum. Alias votum ingrediendi religionem laxiorem nullum esset. Quia eius ingressus compati non potest cum ingressu religionis strictioris. Hæc enim contrarietas valori voti non obstat: Si quidem melius est ingredi religionem laxiorem, quam nullam ingredi; esto non sit melius quam ingredi strictiorem; ac proinde in omnibus his votis hæc implicitè conditio imbibitur, nisi opus perfectius elegeris. Et ita tenet Suarez lib. 2. de voto cap. 7. num. 6. & cap. 9. n. 2. sine. Valent. 2. 2. disp. 6. g. 6. punct. 2. conclus. 2. Sanch. lib. 4. de voto cap. 8. n. 4. & sequent. Paulus Layman. lib. 4. summa tract. 4. cap. 2. n. 12. Et alij communiter.

12. Sextò dubitatur de voto matrimonij contrahendi, an inquam tale votum validum sit. Omnes Doctores sentiunt tale votum absolute sumptum inualidum esse. Quia excludit virginitatem & cœlibatum, qui est status perfectior iuxta Tridentin. sess. 24. canon. 10. Esset tamen hoc votum validum, si alias matrimonium esset in præcepto quale esset, si violasset puellam sub fide data de matrimonio contrahendo, vel si sperares inde bella inter Principes Christianos cessatura, vel multos infideles ad fidem esse conuertendos. Quis tunc votum non impedit meliorem statum, sed te aliunde impeditum, & obligatum firmiorem in obligatione reddit: Quod honestissimum est. Quid enim honestius esse potest præceptorum diuinorum obseruatione. Sic rursus in dubitatum tradunt Suarez tom. 2. de Religione lib. 2. de voto cap. 9. num. 8. Sanch. lib. 1. de sponsalibus disp. 4. num. 1. & lib. 4. summa cap. 8. n. 5. Gutier. de matrimonio cap. 4. n. 6. Azor. 1. p. lib. 11. cap. 11. quæst. 9. Paulus Layman. lib. 4. summa tract. 4. de voto cap. 2. n. 12.

De triplici casu est specialis inter Doctores controuersia; an votum de matrimonio contrahendo validum sit? Primò si fiat animo non consummandi, sed religionem petendi. Secundò; si fiat in remedium frequentis lapsus & deprauatæ consuetudinis peccandi. Tertiò: si fiat causa pietatis, qualis reperitur ducendo pauperem vel meretricem.

13. De primò casu. Sotus lib. 7. de iustitia quæst. 1. art.

vers. 3. sed ait saltem. Affirmat tale votum validum esse, si vtrumque votum castitatis emissum sit. Ratio esse potest quia tale votum non videtur statim perfectiorem impedit, siquidem relinquit liberum religionis ingressum. Quò fortiori procedit cum ex parte vtriusque votum castitatis emissum sit. Tunc enim nec cœlibatus impeditur eo voto. Alias sanctissima Virgo & Ioseph non rectè in matrimonio contrahendo processissent.

Sed omnino dicendum est, tale votum inualidum esse docuit Sanch. lib. 1. de sponsalibus disp. 4. num. 1. & lib. 4. cap. 8. num. 5. Suarez d. cap. 9. num. 6. Layman. cap. 2. num. 12. Gutier. de matrimonio cap. 4. num. 7. Et ratio ea est; quia matrimonij contractus constituit contrahentem in periculo violandi castitatem; & recedendi ab statu cœlibatus. Ergo non est gratior Deo quam illius carentia. Non enim gratis esse potest, quod viam perfectionis difficiliorem reddit. Hæc ratio conuenit, etlo contrahentes inter se conueniant de Religione assumenda, vel de castitate seruanda etiam castitatis voto emisso. Quia semper adest periculum recedendi à tali proposito & castitatem violandi, quod periculum quia in sanctissima Virgine & Ioseph abeat, & eorum matrimonium in fines perfectissimos à diuina prouidentia dirigebatur, viam perfectionis nec præcluse, nec difficiliorem reddidit. Quando autem ab vno coniuge altero ignorante matrimonium contraheretur animo aduolandi ad religionem, certius est, votum de tali matrimonio validum esse non posse. Quia est de contractu grauitè coniugi præiudicatus; rursus enim esset, qui eo animo cognito vellet contrahere, ne maneret periculo suspitionis expostus, ob aliquod vitium delictum esse. quod periculum non subit quando bona fide contractus celebratur.

14. Grauior est difficultas in secundo casu quando te sentis ita fragilè & ad carnis peccata procliuem, vt vix contineri possis; an tunc votum de matrimonio contrahendo validum sit? Affirmat Caietanus 2. 2. quæst. 88. art. 2. dubio vltimo. Nauarrus cap. 12. num. 43. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 24. circa finem. Valent. disp. 6. quæst. 6. punct. 2. dispensati. 4. Azor. 1. p. lib. 11. c. 13. quæst. 9. Toletus lib. 4. summa cap. 17. num. 18. Sanchez lib. 1. de sponsalibus disp. 4. num. 7. & lib. 4. summa c. 8. num. 53. Gutier. de matrimon. cap. 4. n. 8. & alij apud ipsos. Mouentur; quia posita illa facilitate peccandi consultius & vilis tibi est matrimonium contrahere, quam exhibere existere; & vt rem viliorè tibi prudens confessorius consulere potest. Ergo potes te obstringere voto ad illud assumendum.

Contrarium huius sententiæ defendit Sotus l. 7. de iustitia quæst. 1. art. 2. vers. contra hanc autem Aragon. 2. 2. quæst. 88. artic. 2. circa 5. conclusionem assertum. 2. & plures Netherici docti. Fundamentum est: Quia adhuc posita illa facilitate & peccandi consuetudine votum de matrimonio contrahendo impedit maius bonum formaliter, nempe vitam cœlibem & religionis statum. Ergo à Deo acceptari non potest. Et confirmo; si stante illa facilitate & peccandi consuetudine votum castitatis, vel religionis emittes; quis audeat dicere inualidum esse votum, esto esset inconsideratum? Si igitur votum castitatis vel religionis validum est, votum matrimonij castitati contradictorie oppositè validum esse non potest. Adde stante tali voto licitum tibi est, religionem ingredi. Ergo non obligat.

Ex his sententiis secunda mihi verior videtur absolute loquendo, & priorem admitterem eo solo casu, quo nolles oratione, penitentia aliisve remediis vt ad tentationes vincendas. Matrimonium namque ea solum ratione tibi vilis esse potest, quam cœlibatus; quatenus est medium ad tentationes temperandas & lapsus excusandos. At non est vniuersum medium cum sint plura diuinæ voluntati gratiora, & acceptiora. Ergo si illis vt vis non obligaris medium matrimonij assumere. Ergo solum obligari potes casu quo nobis aliis remediis vt, quæ est solum quædam conditionalis obligatio; quam pro tua voluntate potes infringere. Et ita tenet Suarez tom. 2. de Religione lib. 2. cap. 9. à num. 12. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 7. num. 45. Coninch. 3. part. tom. 1. disp. 2. dub. 10. Paulus Layman. lib. 4. summa tract. 4. cap. 2. num. 12.

15. De tertio casu certa res est; votum absolute sumptum ducendi pauperem meretricem ritulo pietatis & misericordie inualidum esse. Quia huiusmodi ritulus non excusat, quin res promissa excludat à vouente statum perfectiorem & continentiam Deo gratiore. As si hoc votum non absolute sumatur sed conditionaliter, scilicet hac forma, si matrimonium ducatoris sum, ducam pauperem; validum est & firmum; quia ex vi illius non obligaris ad matrimonium, sed matrimonium ex tua voluntate assumpto obligari ad perfectissimum vsum ipsius. Sic tradit Sanchez lib. 1. de sponsalibus num. 54. & lib. 4. in Decalog. cap. 8. num. 54. & 55. Suarez lib. 2. de voto cap. 9. n. 28. Layman. lib. 4. sum. tract. 4. de voto cap. 2. n. 12.

Solum

Solum est difficultas; an votum prolatum sub hac forma absoluta, promitto Deo me ducturum puellam pauperem, habeat supradictum sensum conditionatum, si aliquam ducturus sum promitto ducere pauperem? Affirmat expressè Suar. n. 21. & mouetur quia sic vouens intendit se obligare quantum potest; cum ergo non possit se obligare ad matrimonium absolute, censendus est voluisse se obligare ad illud sub conditione. At mihi probabilis est ad nihil manere obligatum: Quia verba illa sunt absoluta, quibus per modum vnus matrimonium cum puella paupere promittitur. Ergo dum de conditionata intentione non constat, sine fundamento in sensu conditionato explicatur; præcipue cum obligatio voti affirmari non debeat nisi de illa clarè constet. Et ita tale votum ad nihil obligare docuit Sanchez *locis allegatis*.

16. Septimò dubiatur de hoc voto. Promitto me nullam aliam religionem ingressurum nisi hanc. Promitto non recitaturum nisi flexis genibus. Promitto non dare elemosynam minorem decem aureis; an inquam hæc vota valida sint? Affirmat Sanchez *lib. 4. de voto cap. 8. num. 47*. Mouetur quia hoc est votum conditionatum obligans ad rem perfectam, scilicet ad ingressum in religionem, ad elemosynam abundantem, ad recitationem recitentem, & licet alia bona excludant; id est consequenter & non directè. Deinde consultius est cuiuslibet ad opem pietatis sub conditione obligari quam omnino liberum esse; sed ex vi illorum votorum obligatur vouens sub conditione pietatis exercere. Ergo valent illa vota.

Ceterum probabilis reputo illa vota inualida esse. Quod Sanchez censet probabile. Mouetur quia hæc vota ad summum hunc sensum conditionatum præstant, si aliquam religionem ingrediatur, promittit hanc assumere, si de cetero elemosynam facere non faciam minorem decem aureis, si orationes fudero, flexis genibus fundam. Sed in hoc sensu conditionato tacite sed indirectè promittitur materia voto inepta, ita vt ab hac inepta materia non potest promissio separari. Ergo illa vota inualida sunt. Minorem probo. Non enim solum promittitur ingressus in hanc religionem, sed etiam promittitur non ingressus in alias, nec, solum promittitur elemosyna decem aureorum sed nulla alia minor; non solum recitatio flexis genibus, sed nulla alia. Aliàs non esset peccatum ingredi aliam religionem, elemosynam minorem dare, & orationes sedendo fundere. Sed quoties materia apta voto cum inepta coniungitur, ita vt ex intentione vouentis sint inseparabiles, votum non tenet. Ergo supradicta vota nullus sunt valoris. Deinde hæc vota retinebant ab operibus bonis absolute, & solum sub conditione pendente à propria vouentis voluntate obligant ad opus perfectum. Ergo non cedunt in Dei obsequium, neque in vouentis utilitatem. Ex his solum manet fundamentum contrarium.

17. Illud tamen optimè aduertit Sanchez *dicto cap. 8. num. 48*. Valida esse vota si negatio excluderet materiam voto ineptam, vt si promitteres non recitare nisi attente, non dare elemosynam nisi ex recto fine; quia per hanc negationem excludis recitationem sine attentione, & elemosynam ex sinistro fine. Ad idem est cum promittis nullam aliam ducere nisi pauperem; excludis matrimonium omnium aliarum nisi pauperis quæ est exclusio materiae voto ineptæ. Sanchez *suprà n. 55*.

PUNCTVM IX.

Vtrum emissio voti illiusque executio sit actus à religione elicitus.

SUMMARIVM.

1. Votum ex se opus est laudabile & meritorium.
2. Emissio voti à religione elicitur, executio imperatur.

1. Nemi dubium esse potest, votum ex se esse opus laudabile & meritorium. Quia Deum honorat & vouentem in bono firmat vt dixit D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 4. Ex quo euidenter sequitur melius esse facere aliquid ex voto, quam sine voto. N. m. factum ex voto fit ex effectu religionis debitum cultum Deo reddendi & ex magis firma & immutabili voluntate in bonum. Ergo est melius. Sic D. Thom. *ab omnibus receptis dicta q. 88. art. 6*. Et licet ex diminutione libertatis meritum diminuat, non inde est inferendum ex voti obligatione diminui; quia obligatio voti non minuit libertatem sed illam supponit.

2. Difficultas autem est cuius virtutis actus sit tam emissio voti quam illius executio?

Breuitè dicendum, emissionem voti à virtute religionis elici, executionem imperari. Sumitur ex D. Thom. *dicta q. 88. art. 3. & 5*. & tradit expressè Suarez tom. 2. de Religione *lib. 1. de voto cap. 15. num. 5. & 9*. Ratio prioris partis est. *Ferd. de Castro Sum. Mor. lib. 1. tit. 11.*

Quia ea, quæ Deo promittimus, eo sine promittimus, vt cum honoremus. Quia ea promittimus, eò quòd ei bona sint. Non possunt autem esse bona nisi quatenus in eius honorem cedunt. Ergo necessario in promissione honor diuini spectatur. Ergo est actus à religione elicitus. Posterioris partis ratio ea est; quia executio promissi ex obligatione promissionis à promissione ipsa imperatur. At elicitur ab illa virtute ad quam alias promissum pertinet. Quia promissio non mutat honestatem rei promissæ, sed illa supposita Deo in illius cultum offert. Promittis namque & promissum exequi secundum suam rationem & honestatem. Verbi gratia in promissione ieiunij & castitatis promittitur temperantiæ. Ergo executio promissi ab illa virtute elicitur, ad quam alias promissum pertinet, nempe à religione imperetur. Quod fit; quoties executio promissum eo animo vt votum impleatur.

PUNCTVM X.

Quotplex votum sit?

SUMMARIVM.

1. Ex parte promissionis diuiditur votum in absolutum & in conditionatum.
2. Deinde in simplex & solemne.
3. Item in externum & internum.
4. Ex parte rei promissæ diuiditur in necessarium & liberum commune & singulare.
5. Deinde in reale, personale & mixtum.
6. In affirmatiuum & negatiuum.
7. In perpetuum & temporale.
8. In reueratum & non reueratum.

Explicata voti essentia (vt factum est in superioribus) ad eius diuisionem explicandam accedimus. Votum ergo diuidi potest vel ex parte promissionis, vel ex parte rei promissæ.

Ex parte promissionis diuiditur votum primo & præcipue in votum absolutum & in conditionatum. Absolutum est, quod absolutam habet obligationem. Conditionatum, quod obligationem habet ab aliqua conditione pendente. Cum enim sub conditione votum emittis, obligationem vis suscipere postea conditione & non aliàs. Aduerte tamen aliquando votum absolutum non fati à conditionato distinguitur quando scilicet voti absoluti obligatio pro aliquo tempore suspenditur; vt si vouens ingredi religionem cursu studium consummatum, vel post annos pubertatis; hoc enim votum absolutum est; quia absolute ad religionem obligaris; tamen ad executionem obligationis tempus opportunum expectes; ac proinde tempus illud non obligationem suspendit, sed executionis obligationem; secus est in votis conditionalibus, quorum conditio quia ex parte rei promissæ se tenet, obligationem eius suspendit, quorum visque apponatur. Colliges autem horum votorum differentiam, tum ex modo promissionis, tum ex effectu vouentis. Nam vota absoluta etiamsi executio differatur, sunt ex affectu rei promissæ; ac conditionalia regulariter sunt non tam ex affectu rei promissæ, quam ex affectu obtinendi vel vitandi conditionem.

Hinc fit plura vota conditionalia esse, quæ videntur absoluta; & e contra plura absoluta, quæ apparenter sunt conditionalia. Quapropter summo opere considerandus est affectus vouentis. In dubio autem sumenda est præsumptio ex communiter contingentibus. Exemplis rem declaro. Si voueas religionem, si vagesimum annum attigeris, si cursum studiorum consummaueris, si non animo expresso impetrandi à Deo vitam, hoc votum emiseris, iudicandus es religionem absolute vouere; & terminum illum appositum esse ad commodam voti executionem, quia id frequenter contingit. Suarez *lib. 6. cap. 22. n. 7*.

Ad idem est votum assumenda religionis, si Pater vel Mater obierit. Quia mors parentis pro termino commodo exequenda obligationis apponitur Suarez *d. cap. 22. num. 6. & 7*. Sanchez *lib. 4. sum. cap. 40. num. 82*. Illud verò votum quo promittetes religionem, si tuus frater nati maior haberet filios sub dubio est; an præsumendum sit absolutum an conditionatum? Regulariter enim non emittitur ex affectu imperandi filios fratris, sed ex affectu absoluto religionis commodiori tempore exequenda; quando scilicet domus successorem habeat; sed quia hic affectus ad religionem est valde diminutus & imperfectus; vis enim potius successorem esse fratris; quam te religionem ingredi; ea de causa (inquit Suarez *num. 8. & Sanchez num. 83*). B. filius Legionens. *lib. 8. cap. 9. num. 18*. conditionale debere præsumi. Ego verò censere potius absolutum esse præsumendum, quia absolute religionem